

Toimintakertomus 2023

**Luetaan
yhdessä**
-verkosto

Etu- ja takakannen kuvat: Maria Rannanheimo

Kirjoittajat: Henna-Maija Syrjälä, Salla Tieva, Natalia Nordling,
Minna Savolainen, Niina Rönty ja Iina-Ruusa Pyykkönen

SISÄLLYSLUETTELO

Toiminnanjohtajan terveiset	4
Tärkeitä lukuja vuodelta 2023	6
Toistetaan yhdessä -hankkeen vuosi 2023 lukuina	8
Tavoitteet ja tulokset	10
Mikä on Toisto-malli?	13
Seinäjoen monikulttuurisuusteko 2023 -tunnustus verkoston ryhmälle	15
Lena Sokka, vuoden vapaaehtoinen 2023	17
Luetaan yhdessä -seminaarin satoa: rajaa ja rohkaise	20
Vapaaehtoistyötä opiskelun ohella	23
Runsaudensarvi eli muutama sana vuoden 2023 koulutuksista	25
Ohjaajan työkirja	29

HUIMIEN LUKUJEN VUOSI 2023

**Yhteensä yli 30 000
kohtaamiskertaa,
niin valtavasti
olemme tavanneet
Luetaan yhdessä -
toiminnassa ja
Toisto-hankkeessa
vuonna -23.”**

Luen laskimen osoittaman luvun kaksi kertaa, toisella kerralla hitaasti makustellen ja varmistellen: ”Yli 30 000”, henkäisen ja annan itselleni tilaisuuden ymmärtää luvun voima. Yhteensä yli 30 000 kohtaamiskertaa, niin valtavasti olemme tavanneet Luetaan yhdessä -toiminnassa ja Toisto-hankkeessa vuonna -23. Yli 30 000 kertaa, (30 489 tarkalleen ottaen), olemme toivottaneet tervetulleeksi, hymyilleet, oppineet, oivaltaneet ja nauraneetkin yhdessä. Se on yli 83 kohtaamista joka ikisenä vuoden päivänä. Toimintamme on kasvanut viime vuosina paljon, erityisesti ryhmässä käyvien opiskelijoiden määrässä mitattuna. Se luku, jos mikä, on tärkeä. Olemme onnistuneet paitsi tavoittamaan valtavan määrän suomen oppijoita, myös innostamaan ja motivoimaan heitä tulemaan mukaan myös seuraavalla viikolla. Tästä suurin kiitos kuuluu osaaville ja ystävällisille vapaaehtoistyöntekijöillemme.

Vuoden 2023 toiminnan luvut ovat huimia myös muilla kuin kohtaamisilla mitattuna. Tavoitimme viime vuonna ennätysmäärän opiskelijoita Luetaan yhdessä –toiminnassa, 4433 kaiken kaikkiaan. Vapaaehtoistyöntekijämäärä puolestaan kasvoi 34% edellisvuodesta. Meitä on iloisessa joukossamme jo 565 henkilöä. Myös Toistetaan yhdessä –hankkeessa piti viime vuonna kiirettä, kun hanketyöntekijät kouluttivat 589 henkilöä Toisto-menetelmän saloihin. Sivuhuomautuksena voisi todeta, että hankehakemuksessa kerroimme tavoittelevamme 560 henkilön kouluttamista Toisto-menetelmän käyttöön koko kolmen vuoden hankkeen aikana yhteensä.

Epämuodolliselle kielenoppimiselle on yhteiskunnassamme valtava tilaus, jota nämäkin luvut todistavat. Perinteisen luokka-huoneopetuksen rinnalle kielenoppijat kaipaavat tilaisuuksia, joissa puhua suomea, olla vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa, oppia ilon kautta ja rohkaistua kielenkäyttäjänä kannustavassa ilmapiirissä.

Kukapa ei haluaisi oppia kieltä näin? Merkityksellisyys syntyy näissä kohtaamisissa niin oppijoille, vapaaehtoistyöntekijöille, yhteistyökumppaneille kuin meille työntekijöillekin. Ensi vuonna verkostomme täyttää 20 vuotta. Tämän kaltaisella vahvalla tekemisellä on hyvä siirtyä uudelle vuosikymmenelle. Kiitos, että olet mukana.

Henna-Maija Syrjälä

TÄRKEITÄ LUKUJA VUODELTA 2023

565
vapaaehtoista

30
kuntaa

32
koulutusta

71
lähiopetusryhmää

8
etäryhmää

1

uusi materiaali

29215

opetuskohtaamiskertaa

4433

opiskelijaa

80+

yhteistyökumppania

2,5

työntekijää

TOISTETAAN YHDESSÄ -HANKKEEN VUOSI 2023 LUKUINA

1 muutto

Kaikki Suomen Akateemisten Naisten Liiton kotoutumistoiminnot eli Luetaan yhdessä, Auroras ja Toisto muuttivat uusiin tiloihin Helsingin Punavuoreen. Nyt meillä kaikilla tiimeillä on oma pieni toimistohuoneemme!

2 uutta työntekijää

Koko Toisto-tiimi vaihtui alkuvuoden aikana, kun hankkeen työntekijät Silja ja Hannis vaihtoivat tehtäviä ja heidän tilalleen tulivat Minna Savolainen koordinaattoriksi ja Niina Rönty kouluttajaksi. Vahvalta pohjalta oli hyvä jatkaa.

3 uutta Toisto-tuokiota

Vuoden aikana kehitettiin uudet tuokit 018 Luonto on minulle tärkeää, 1.11B Minun täytyy siivota sekä 1.18 Minulla on äänioikeus. Tuokit 00-010 sekä Toisto-ohjaajan opas myös selkokielistettiin ja ne saivat selkotunnuksen.

12 kaupunkia

Toisto-tiimi reissasi kouluttamassa pääkaupunkiseudun lisäksi muun muassa Kuopiossa, Rovaniemellä, Imatralla ja Kauhajoella. Olemme saaneet kohdata sydäntä lämmittävää vieraanvaraisuutta ympäri Suomen.

30 koulutusta verkossa sekä lähitapaamisina

Toisto-kansioita, opetuskuvia, kahvia ja pullaa kului yhdessä Toisto-menetelmästä innostuen ja oppien.

589 Toisto-tapahtumiin osallistunutta

Koulutukset ja Toisto-infot tavoittivat monipuolisesti sekä vapaaehtoisia että kotoutumistyön ja opetusalan ammattilaisia. Toisto todellakin taipuu moneen käyttöön ja monenlaisille oppijoille, ja on ollut ilo huomata suuri kiinnostus menetelmää kohtaan.

Kymmeniä Toisto-ryhmiä, satoja Toisto-tuokioita ja tuhansia toistoja vuoden aikana. Miljoonat kiitokset!

TAVOITTEET JA TULOKSET

Verkostolla on ollut toimintaa vuodesta 2004 lähtien ja se toimii Suomen Akateemisten Naisten Liitto (SANL) ry:n alla. Toimintaa ohjaa ja valvoo SANL:n vuosittain nimeämä ohjausryhmä. Luetaan yhdessä -toiminnalle asetettiin vuodelle 2023 kolme päätavoitetta ja kaksi alatavoitetta.

Suomen kielen taidon parantuminen

01

Säännöllisesti opetukseen osallistuneista vapaaehtoisten mukaan: 26 % edistyi opinnoissaan huomattavasti, 70 % jonkin verran, 4 % ei edistynyt lainkaan. Opiskelijoista 88% kertoi oppineensa uusia sanoja ja 77% arvioi saaneensa lisää rohkeutta käyttää kieltä.

Perustaitojen parantuminen

02

Toimintaan osallistui 552 luku- ja kirjoitustaitoaan harjoittavaa henkilöä. Heistä 71 % edistyi perustaidoissaan vuoden aikana. Perustaitoja ovat luku- ja kirjoitustaidon lisäksi mm. numerotaidot, tietotekniset taidot sekä opiskelutaidot.

Osallisuuden lisääntyminen

03

Vapaaehtoistyöntekijät arvioivat säännöllisesti toimintaan osallistuneista opiskelijoista 80%:n parantaneen osallisuuttaan toimintakauden aikana.

Opiskelijapalautteen vastaajista 43% kertoi saaneensa toiminnasta uusia ystäviä.

Opetussisällöt

04

89 % opetusryhmistä toteutti vähintään neljää viidestä tavoitteen mukaisesta opetussisällöstä: suomalainen yhteiskunta 98 %, työelämä ja koulutus 83 %, arkisanasto 100 %, numerotaidot 86 %, digitaidot 30 %

Vapaaehtoistyön mielekkyys

05

"Toiminta tuo arkeeni mielekästä ja arvokasta elämänsisältöä" -väitteestä
58 % vastaajista täysin samaa mieltä
38 % samaa mieltä, 4 % eri mieltä tai täysin eri mieltä

Luetaan yhdessä -verkoston toimintaa rahoitti vuonna 2023 pääasiassa STEA (sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) 203 700 euron avustuksella Luetaan yhdessä -verkostolle sekä 123 820 euron avustuksella Toistetaan yhdessä -hankkeelle.

Toistetaan yhdessä -hankkeelle asetettiin kolme tavoitetta vuosille 2022-2024:

Vapaaehtoisten tiedot alkuvaiheen kielen opettamisesta kasvavat

01

- 125 Luetaan yhdessä -vapaaehtoistyöntekijää sai koulutusta Toisto-menetelmästä kuudessa koulutuksessa.
- Koulutuspalautteissa "sain lisätietoa suomen alkeiden opettamisesta" -väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 82% vastaajista.
- 60% Luetaan yhdessä -ryhmistä käytti Toisto-menetelmää osana Luetaan yhdessä -toimintaa.

Maahanmuuttajajärjestöjen valmiudet alkuvaiheen opetukseen kasvavat

02

- Vuoden aikana kuusi maahanmuuttajajärjestöille suunnattua koulutusta Toisto-menetelmästä, joihin osallistui 62 henkilöä.
- Koulutuspalautteissa "sain lisätietoa suomen alkeiden opettamisesta" -väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 85,4% vastaajista. Väittämän "koulutus tukee organisaatiotani alkuvaiheen kielenopettamisessa" -väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 92% vastaajista.
- Vuoden aikana 9 uutta Toisto-ryhmää aloitti toimintansa maahanmuuttajajärjestöissä.

Alkuvaiheen kielen opettamisen kynnys madaltuu

03

- Muille kotoutumiskentän toimijoille järjestettiin yhteensä 21 koulutusta Toisto-menetelmästä, joihin osallistui 402 henkilöä.
- Uusia Toisto-materiaaleja tuotettiin 4 kappaletta.
- Koulutuspalautteissa "sain lisätietoa suomen alkeiden opettamisesta" -väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 78% vastaajista.
- Nettisivujen Toisto-materiaaleja ladattiin yhteensä 32 000 kertaa. Materiaalien lataajia oli 3900 yksilöä.

MIKÄ ON TOISTO-MALLI?

Toistetaan yhdessä -hanke edistää vapaaehtoisten toimijuutta ja tukee järjestöjen kapasiteettia alkuvaiheen kielenopetuksessa. Hanke tarjoaa maahanmuuttajajärjestöjen käyttöön helposti toteutettavan Toisto-mallin, jonka avulla järjestö voi tarjota alkuvaiheen suomen kielen opetusta vapaaehtoisvoimin osana omaa toimintaansa.

Malli perustuu Toisto-menetelmään ja Luetaan yhdessä -toimintamalliin. Toisto-mallilla mahdollistetaan rento, toimiva ja turvallinen alkeistason ryhmämuotoinen kielenoppiminen Toisto-menetelmän avulla.

Toisto-malli koostuu Toisto-ohjaajien koulutuksesta ja ohjaajien materiaaleista sekä tiedoista ja tuesta Toisto-ryhmän suunnittelussa ja toteutuksessa sekä viestinnässä.

Käytännössä Toisto-malli kattaa 11 Toisto-tuokiota (tuokioiden O0-O10), joihin tarjotaan valmis materiaali ohjaajille – myös selkosuomeksi. Maahanmuuttajajärjestöille tarjotaan tukea Toisto-ryhmän perustamiseen etänä tai paikan päällä, ja tarvittaessa viestinnällistä apua. Vapaaehtoisille ja järjestön työntekijöille, eli tuleville Toisto-ohjaajille, järjestetään koulutus Toisto-menetelmästä. Lisäksi ensimmäisten Toisto-tuokioiden ohjaamiseen tarjotaan käytännön tukea paikan päällä.

Toisto-menetelmällä voi edistää kielen oppijoiden välistä vuorovaikutusta, mikä osaltaan tukee hyviä väestösuhteita eri kielitaustoista tulevien ihmisten ja ryhmien sekä valtaväestön välillä. Toisto-ohjaajat voivat olla vapaaehtoisia tai järjestön työntekijöitä, syntyneet Suomessa tai muualla.

Lisäksi Toisto-tuokioita voi toteuttaa erilaisten järjestöjen toimintojen, hankkeiden ja palveluiden osana. Toiston arvoja ovat turvallisuus, saavutettavuus, yhteisöllisyys ja ilo. Tavoitteena on tukea Toisto-ryhmien toimimista arvojen mukaisesti ja sitouttaa ohjaajia menetelmän

09 TULE TÄNNE!

SANASTO JA RAKENTEET	TARVIKKEET
<ul style="list-style-type: none"> suomenkielinen ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja 	<ul style="list-style-type: none"> suomenkielinen ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja toisto-ohjaaja

TUOKION KIELI
TOISTO-OHJAAJAN JA OHJATTAVAN:
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

TAVOITTEET
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

PAIKKUN SAARIPUOLAN KÄYTTÖ
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

SAARIPUOLAN KÄYTTÖ
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

MIÄ TULEN MINÄ MENEN
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

TULI TÄNNE, MINÄ TUOKIO
 Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla. Ohjaaja on suomenkielinen. Ohjaaja ja ohjattava aloittavat kerran kerralla.

01 ONKO SINULLA KAIKKI OK?

Onko sinulla...?

nälkä
 jano
 tuha
 yskä

päänsärkyä
 kuumetta
 flunssa
 kurkku kiipeä
 vatsa kiipeä

ON **EI OLE**

• Onko sinulla kaikki ok?
 • Onko sinulla kaikki ok?
 • Onko sinulla kaikki ok?

noudattamiseen, jotta ryhmät ja oppiminen olisivat saavutettavia mahdollisimman monelle oppijalle – erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville..

SEINÄJOEN MONIKULTTUURISUUSTEKO 2023 -TUNNUSTUS VERKOSTON RYHMÄLLE

Seinäjoen kaupunki antoi joulukuussa 2023 Vuoden monikulttuurisuusteko -tunnustuksen Luetaan yhdessä -verkostoon kuuluvalla Suomen kielen kerholle. Palkinnolla haluttiin kiinnittää huomiota kaupungissa tehtävään ruohonjuuritason monikulttuurisuustyöhön sekä antaa tunnustusta kolmannen ja neljännen sektorin tekemälle kotoutumista tukevalle työlle.

Seinäjoen kaupunki perusteli tunnustusta Suomen kielen kerholle seuraavasti: "Kerho toimii tärkeänä paikallisena kotoutumisen edistäjänä, koska kerhossa osallistujat oppivat kielen lisäksi suomalaisesta kulttuurista ja tavoista. Kerhon viikoittaisissa kokoontumisissa mahdollistuu luonteva kohtaaminen. Suomen kielen kerho toimii maahanmuuttajille tärkeänä kohtaamispaikkana, missä voi tavata ja ystävystyä muiden Seinäjoella asuvien maahanmuuttaneiden kanssa. Suomen kielen kerhotoiminnan aktiivit ovat

**Suomen kielen kerho
toimii maahanmuut-
tajille tärkeänä
kohtaamispaikkana"**

ansiokkaalla tavalla lähteneet kehittämään kielikahvilatoimintaa Seinäjoelle ja tuoneet näin merkittävän panostuksen kotoutumiseen kaupunkiimme. Vapaaehtoiset toimivat esimerkiksi ja ennakkoluulottomasti."

Vuodesta 2020 lähtien toiminut suosittu kerho kokoontuu Seinäjoen seurakunnan Kismuksen tiloissa. Kerhon yhteistyökumppanina toimii seurakunnan lisäksi maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapiste Moni-info, jonka toimesta kerho sai aikanaan alkunsa. Vapaaehtoisia ohjaajia on tällä hetkellä yhdeksän.

Tunnustusta juhlistettiin kahvitilaisuudella 14.12.2023. Kuvassa takarivissä vasemmalla Seinäjoen kaupungin edustajia. Takarivissä seuraavaksi vapaaehtoiset Sinikka Rokala ja Arto Väisänen. Edessä vasemmalta lähtien kerhon vapaaehtoisia: Marita Hietämäki, Iiri Jutila, Leena Väisänen, Elle Kokko ja Marja Matikka. Työesteiden vuoksi poissa olivat vapaaehtoiset Tuija Niemistö ja Jaana Lähdesmäki.

Tunnustus ilahdutti kerhon vapaaehtoisia, jotka ovat kokeneet toiminnan muutoinkin palkitsevaksi.

– Kerho on antanut meille tunteen, että olemme merkityksellisiä, sillä voimme auttaa muita ja koemme itsemme tarpeellisiksi. Olemme voineet oppia uutta, saaneet uusia sosiaalisia suhteita ja samalla myös kehittäneet itseämme oppiessamme uusia taitoja. On ollut antoisaa ja avartavaa olla mukana aidosti hyödyllisessä toiminnassa, johon ei liity taloudellisia pyyteitä

mistä suunnasta. Tunnuksen saaminen osoitti, että meidän työtämme arvostetaan, kommentoi kerhon yhteyshenkilö Leena Väisänen koko porukan puolesta.

Luetaan yhdessä -verkosto onnittelee lämpimästi Suomen kielen kerhon vapaaehtoisia upeasta ja ansaitusta tunnustuksesta! Onnea myös kerhon tärkeille yhteistyökumppaneille!

Lähde: Vuoden monikulttuurisuusteko 2023 -tunnustus vapaaehtoisten vetämälle suomen kielen kerholle. Seinäjoen kaupunki 14.12.2023.

LENA SOKKA

VUODEN VAPAAEHTOINEN 2023

Luetaan yhdessä -verkoston vuoden vapaaehtoiseksi palkittiin vuonna 2023 pitkään toiminnassa vaikuttanut Lena Sokka Vantaan Myyrmäen aamuryhmästä. Lenalla on käynnissä jo peräti 16. vuosi verkostossa.

– Tulin mukaan Luetaan yhdessä -toimintaan jäätyäni eläkkeelle vuoden 2008 alusta. Liittymiseeni vaikutti, että olin silloin Zontakerho Vantaa II:n jäsen. Kerhomme oli saanut tietää Marja-Liisa Toivasen ja hänen ystävänsä aloittamista maahanmuuttajanaisten suomen kielen ryhmistä Vantaalla. Toiminta tuntui jo silloin tärkeältä, sillä katukuvassa oli alkanut näkyä vierasmaalaisia ja mietitytti, miten he sopeutuvat tänne.

Kun sitten naisten ja tyttöjen aseman edistämistä ajavalle Zontajärjestölle piti tehdä ehdotuksia koko maan kattavasta projektista, Lenan kerhon ehdotus perustaa Vantaan mallin mukaisia opetusryhmiä koko Suomeen tuli valituksi tuoksi projektiksi.

Vasemmalla kuvassa Lena Sokka ja oikealla SANLin kotoutumistoimintojen toiminnanjohtaja Henna-Maija Syrjä. Lena kukitettiin Luetaan yhdessä -verkoston syysseminaarissa lokakuussa.

– Kolmena vuonna, 2008–2010, me zontat keräsimme rahaa heijastimia myymällä ja zonta-naiset eri puolilla maata olivat perustamassa ryhmiä. Kun projekti päättyi, opetusryhmiä oli jo 27:llä eri paikkakunnalla yhteensä 80. Sen jälkeen Suomen Akateemisten Naisten Liitto alkoi hallinnoida toimintaa ja hankkia rahoitusta.

Naisten kotoutumisen tukeminen ja yhteisöllisyys motivoivat

Lena kertoo, että juuri Zonta-tausta ja verkoston historia ovat pitäneet hänet mukana toiminnassa näin pitkään. Toisena tärkeänä motivoivana tekijänä on ollut halu tukea Suomeen muuttaneita naisia ja heidän perheitään.

– Suuresti minua motivoi alussa ja yhä edelleen halu yrittää omalta osaltani auttaa maahanmuuttajia kotoutumaan Suomeen. Tärkeänä pidän, että nimenomaan perheen äiti oppisi suomea ja osaisi hoitaa perheen ja lasten asioita päiväkodin, koulun ja viranomais-ten kanssa. Äidin suomen kielen taito on mielestäni olennaisin avain perheen ja lasten kotoutumiseen. Uskon, että kun äiti osaa suomea, koko perhe ja lapset voivat paremmin.

Myös opiskelijoiden sitoutuminen suomen kielen oppimiseen ja heidän edistymisensä seuraaminen motivoivat Lenaa. Lisäksi Luetaan yhdessä -toiminnan yhteisöllisyys on ollut oleellinen pitotekijä.

– Yksi tärkeä seikka toiminnassa mukana pysymiseen on myös ollut, että työelämän jäätyä taakse oli mukava löytää uusia yhteisöjä

Äidin suomen kielen taito on mielestäni olennaisin avain perheen ja lasten kotoutumiseen. Uskon, että kun äiti osaa suomea, koko perhe ja lapset voivat paremmin.”

kuten Luetaan yhdessä -opettajien rinki. Saa vielä eläkeiässä uusia ystäviä yhteisen mielenkiintoisen harrastuksen kautta. Sillä on suuri merkitys oman hyvinvoinnin kannalta.

Myyrmäen aamuryhmässä vallitseekin tiivis yhteishenki. Ryhmän vapaaehtoiset kiittelevät Lenaa erityisesti hänen sydämellisestä otteestaan ryhmän toimintaan ja sen oppijoihin. Lena saa niin oppijat kuin

vapaaehtoisetkin kokemaan itsensä tervetulleiksi, ja hänellä on kollegojensa mukaan kyky kohdata jokainen osallistuja. Sen lisäksi Lena jaksaa innostaa ohjaajia muun muassa uusien opetusmenetelmien kokeilemiseen. Lenan paneutumista ja positiivista vaikutusta ryhmän toimintaan ihaillaan ja kiitellään ryhmän vapaaehtoisten toimesta laajasti. Lena itse kohdistaa kunnian kuitenkin koko ohjaajaporukalle.

– Tietysti olen tosi iloinen siitä, että minua on palkintoperusteissa kehuttu hyvän ilmapiirin

luomisesta. Kuten olen sanonut ennenkin, yksin ei ilmapiiriä luoda, siihen tarvitaan koko ryhmä. Varmasti olen ollut onnekas, kun ryhmään on hakeutunut fiksuja naisia, joille tämä on yhtä lailla tärkeä harrastus. Meitä yhdistää terve uteliaisuus vieraista kulttuureista tulevia kohtaan ja samalla aito halu yrittää auttaa maahan tulevia naisia ja perheitä kotoutumaan.

LUETAAN YHDESSÄ -SEMINAARIN SATOA:

RAJAA JA ROHKKAISE

Vuoden 2023 Luetaan yhdessä – seminaari järjestettiin 7. lokakuuta Helsingissä Hotel Arthurin juhlasalissa. Paikan päällä oli yli sata vapaaehtoista ohjaajaa ja livestriimiä seurasi reilut 20 katsojaa. Seminaarin esitykset pureutuivat erityisesti kehittyvään kielitaitoon. Puheenvuoron saivat niin vierailevat asiantuntijat, verkoston työntekijät kuin vapaaehtoiset.

Yksi seminaarin esityksistä tarjosi näkökulmia aivan kielenoppimisen alkuvaiheeseen ja erityisesti arkikielen alkeiden opettamiseen. Verkoston työntekijöiden Niina Rönny ja Ruusa Pyykkösen esitys Rajaa ja rohkaise kannusti opettamaan vähemmän. Käytännössä tämä tarkoittaa riittävän ajan antamista suullisen arkikielitaidon kehittymiselle. Vaikka kirjoittaminen, lukeminen ja kielioppi ovat kiistämättä erittäin tärkeitä kielen osa-alueita, niiden painottamisen aika ei ole oppimisen alkuvaiheessa. Tällöin tärkein kielen osa-alue on suullinen kielitaito eli kyky käyttää suomea arjen helppoissa vuorovaikutustilanteissa.

Korvaan luottamisen ja suullisen kielitaidon systemaattinen vahvistaminen kannattaa.

JOTTA AITO OPPIMINEN JA ROHKEUS PUHUMISEEN SYNTYY,

TARVITAAN OPITTAVAN
RAJAAMISEN LISÄKSI
PALJON ROHKAISUA.

Rohkaise, kehu ja kannusta
yrittämään, iloitse yhdessä!

Puhukaa yhdessä ja yksin
suomi suuhun sopivaksi.

Virheet kuuluvat asiaan!
Oikea malli ja eteenpäin.

Opetuksen rajaaminen aidosti alkeistasolle ja arjen tilanteisiin auttaa oppijoita onnistumaan. Onnistumiset lisäävät itseluottamusta ja motivaatiota. Se rohkaisee oppijoita käyttämään suomen kieltä kielenoppimisen alusta lähtien. Siitä on hyötyä myös muiden kielen osalueiden oppimiselle myöhemmässä vaiheessa.

Yksi mainio tapa opettaa arjen suullista alkeiskielitaitoa on Toistomenetelmä. Menetelmän tehoa pääsi kokeilemaan muutama rohkea

seminaariosallistuja. Toistetaan yhdessä -hankkeen Minna Savolainen ohjasi hersyvän Toistodemon italiaksi: kielellä, joka oli uusi niin osallistujille kuin vetäjälle itselleenkin. Menetelmä on paitsi hauska mutta myös tehokas. Osallistujat pääsivät eläytymään kielenoppijan rooliin ja oppivat esittäytymään italiaksi. Kuten yksi seminaariosallistuja kommentoi: **”Toisto-tuokio italiaksi varmaan sulatti viimeisenkin menetelmää epäilevän!”**.

VAPAAEHTOISTYÖTÄ OPIKSELUN OHELLA

Vapaaehtoistyötä voi mainiosti tehdä myös opiskelun ohella. Tästä hienoa esimerkkiä näytti liris Helinä, Luetaan yhdessä -verkostossa lukuvuonna 2022–2023 ohjaajana toiminut suomalais-ugrilaisten kielten yliopisto-opiskelija. Tieto Luetaan yhdessä -toiminnasta tavoitti lirikan Helsingin yliopiston kautta.

– Sain oman ainejärjestön sähköpostilistalta mainoksen Luetaan yhdessä -toiminnasta ja päätin lähteä mukaan. Olen tutkimustyön lisäksi erityisen kiinnostunut S2 -opetukseen ja monikielisyyteen liittyvistä teemoista, mikä vaikutti päätökseeni kokeilla tämän tyyppistä vapaaehtoistyötä.

liris toimi vapaaehtoisena opettajana Vuosaaren kirjastolla kokoontuvassa ryhmässä. Hän kokee, että vapaaehtoistyö sopi opintojen rinnalle pääsääntöisesti hyvin. Siitä oli myös hyötyä opintojen ja työkokemuksen näkökulmasta.

Kuvassa liris Helinä.
Kuvaaja Emma Koskinen.

– Pääsin soveltamaan yliopistolla opittua teoriaa käytäntöön. Toisaalta sain myös uusia näkökulmia suomen kieleen ja kielen oppimiseen, kun omaa äidinkieltä pääsikin tarkastelemaan kielenoppijan vinkkelistä. Lisäksi sain vapaaehtoistyön avulla hyväksiluettua yhden työelämäkurssin.

Eritaustaiset ihmiset toiminnan rikkaus

Luetaan yhdessä -toiminnan yhdeksi tärkeimmistä opeista itselleen liris mainitsee erilaisten ihmisten kanssa työskentelyn.

– Vapaaehtoistyössä pääsi tutustumaan toisiin ohjaajiin ja moniin opiskelijoihin, joilla on kaikilla takataskussaan hyvinkin erilaista elämäkokemusta. Olin heittämällä oman porukkamme nuorin, mikä alussa kieltämättä hirvitti vähän. Nopeasti kuitenkin huomasi, että kaikenlaisille tyypeille ja myös oppimiselle oli kyllä tilaa myös ohjaajana.

E erityisen palkitsevalta lirksestä tuntui se, että Luetaan yhdessä -toiminnassa hän pääsi yhdistämään toisten konkreettisen auttamisen omiin kiinnostuksen kohteisiin ja osaamiseen. Toisaalta hän myös painottaa, että aikaisempi opetuskokemus tai alan liittyvät opinnot eivät ole välttämättömyys toimintaan osallistumiseksi, päinvastoin.

– Olisi kiva, jos ohjaajia saataisiin ryhmiin mukaan yhä erilaisimmista lähtökohdista. Ainakin omassa

ryhmässämme oli arvokasta, että ohjaajat olivat vähän eri-ikäisiä ja -tyyppisiä ihmisiä. Konkreettisimmillaan siitä voi olla hyötyä opiskelijoille esimerkiksi siinä, että he pääsevät kuulemaan erilaisia tapoja ja tyynejä puhua suomea.

liris lähettää terveisensä omalle ryhmälleen, suomen kielen oppijoille sekä verkoston vapaaehtoistoimintaa harkitseville.

– Haluan nostaa erikseen esille vielä meidän mahtavan Vuosaaren ryhmän ja kiittää kaikkia opiskelijoita ja ohjaajia työntäyteisestä vuodesta sekä toivottaa kaikille muillekin tsemppiä suomen oppimiseen ja opettamiseen! Puolueellinen mielipide alan opiskelijalta, mutta kielet ja kaikki niihin liittyvät ilmiöt ovat ehkä kiinnostavinta mitä maailmassa on. Toivon, että tämänkin toiminnan kautta mahdollisimman moni löytäisi kiinnostusta ja uteliaisuutta niiden ihmettelyyn.

RUNSAUDENSARVI

ELI MUUTAMA SANA VUODEN 2023 KOULUTUKSISTA

Viime vuonna verkoston väki sai jälleen kerran nauttia monipuolisesta ja laadukkaasta koulutusvalikoimasta. Koulutusten aiheina oli muun muassa yhteisöllinen oppiminen, kielitaito ja sen kehittyminen sekä käytännön ohjeet ryhmien toiminnan monipuolistamiseksi.

Maalis- ja huhtikuussa järjestettiin aluekoulutukset, jonka teemana oli Yhteisöllistä kielenoppimista ympäri Suomen. Koulutuksia pidettiin yhteensä neljä: kolmella paikkakunnalla – Helsingissä, Seinäjoella ja Kuopiossa – sekä yksi etänä. Niihin osallistui yhteensä 86 vapaaehtoista ohjaajaa ja opettajaa. Aluekoulutukset olivat hieno mahdollisuus tutustua muihin vapaaehtoiseihin sekä vaihtaa ideoita ja ajatuksia ryhmien toimintatavoista.

Koulutusten aikana pohdittiin yhdessä omia kielenoppimiskäsitteitä, eli mitä ajatellaan kielten

oppimisesta ja omaksumisesta. Helsingin koulutuksessa aiheesta olivat keskustelemassa panelistit Merja Sipi Espoon Kilon Luetaan yhdessä -ryhmästä, Ulla-Maija Keränen ja Yusda Usman Luetaan yhdessä -etäryhmästä sekä erityisopettaja ja Toisto-kouluttaja Niina Rönty. Muissa koulutuksissa ääneen pääsivät osallistujat paritai ryhmäkeskusteluissa. Vapaaehtoiset pähkäilivät yhdessä, mihin kielenoppimiskäsitykset perustuvat ja miten ne vaikuttavat toimintaan.

Ohjelman toinen tärkeä osa oli verkoston uusien oppimistuokioiden esittely ja käyttöönoton ohjeet. Suomen kielen oppimistuokiot on luotu paitsi ryhmien toiminnan suunnittelun apuvälineeksi, myös selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan toimintamalliamme eri ryhmissä. Oppimistuokioiden ytimessä on arkikielen oppiminen ja osallistujien osallisuuden tukeminen.

Kesätauon jälkeen elokuussa pidettiin etäyhteyksin kaksi webinaaria – toinen vapaaehtoisille ohjaajille ja opettajille, toinen verkoston yhteistyökumppaneille. Jälkimmäisessä esitettiin Suomen Akateemisten Naisten Liiton kotoutumistoiminnot sekä verkostoiduttiin. Päivi Lehtomurto piti puheenvuoron siitä, miten pienillä resursseilla voi loihkia laadukasta viestintää.

Vapaaehtoisille ohjaajille tarkoitetun Kaudenaloittajaiskarketot: ideoita ja inspiraatiota – nimisessä webinaarissa oli idearikkaita esityksiä. Verkoston vapaaehtoinen Paula Hiidenuhma esitteli kielen oppimista edistäviä ja tuokioita monipuolistavia oppimispelejä. Ymmärtämistä ja oppimista tukevia toimintatapoja esitteli erityisopettaja, nepsyvalmentaja Toisto-kouluttaja Niina Rönty. Webinaarin lopuksi käytiin läpi verkoston ryhmien käytäntöjen muistilista.

Osallistujien palaute

//

Oli todella hienoa, että aluekoulutus oli järjestetty sekä etäkoulutuksena Zoomissa että lähikoulutuksina. Etäkoulutus järjestelyineen toimi mielestäni hyvin”

//

Ohjelma oli kevytrakenteinen, ei jäykkä. Osanottajien tutustumistapa oli mukava alkulämmittely. Laitteet toimivat, pieni ryhmässä tehty tehtävä toimi”

//

Eri paikkakunnilta olevien ryhmäläisten tapaaminen ja kokemusten vaihto oli antoisaa. Illan vetäjä toi tärkeitä virikkeitä ja ymmärrystä usein haasteelliseen tehtäväämme heterogeenisten oppijoiden parissa”

PERINTEINEN SYYSSEMINAARI TARJOSI NÄKÖKULMIA KEHITTYVÄÄN KIELITAITOON

Myöhemmin syksyllä 7.10. vapaaehtoiset kokoontuivat perinteisesti jokavuotisessa seminaarissa, joka järjestettiin näyttävässä Hotel Arthurin juhlasalissa. Seminaarin aiheena oli [Näkökulmia kehittyvään kielitaitoon](#). Vierailijapuhujien lisäksi kuultiin niin verkoston työntekijöitä kuin vapaaehtoisiakin.

Seminaarin alussa SANL:n kotoutumistoimintojen toiminnanjohtaja Henna-Maija Syrjälä esitti verkoston uudistetun logon ja ilmeen sekä kertoi nettisivujen uudistuvan lähiaikoina. Uudistus on yksi osa verkoston 20-vuotisjuhlia, joita vietetään vuonna 2024.

Seminaaripäivän ensimmäisessä puheenvuorossa Elina Stordell kertoi Eurooppalaisen viitekehyksen kielitaidon tasoista, niiden kehittämistä ja arvioinnista. Esiityksen aikana kuultiin myös YKI-testistä eli Yleisistä kielitutkinnoista, jotka ovat monelle maahanmuuttajalle tärkeä kielikoe.

Verkostossa on ollut viimeisen parin vuoden aikana runsaasti puhetta aikuisten perustaidoista, erityisesti lukutaidosta. Perustaidot olivat esillä myös seminaarissa, kun suomen kielen ja kirjallisuuden sekä historian opettaja Piia Pulkkinen avasi yleisölle oppimistaitojen sekä

digitaitojen tukemista kielen oppimisen alkuvaiheessa.

Toisto-menetelmäkouluttajan Niina Rönny'n esitys "Rajaa ja rohkaise" näytti konkreettisin esimerkein, kuinka erilaisten kielenkäyttö-tilanteiden ydin saadaan kuorittua esiin. Sairastapauksen vuoksi esitystä ei kuultu sen alkuperäiseltä suunnittelijalta, vaan lavalla Niina Röntyä paikkasi Ruusa Pyykkönen.

Lopuksi osallistujat saivat nauttia yllätysohjelmasta. Ukrainalaiset artistit Sofiia Yakovyshyna ja Marina Kramarenko esittivät upean musiikkikappaleen.

Tilauuteen osallistui yli sata vapaaehtoista ohjaaja ja palautetta kertyi 66 osallistujalta. Seminaarin ohjelmalle ja järjestelyille annettiin arvosana 4,5 / 5. Seminaarin koko ohjelma on edelleen katsottavissa maksuttomasta Vimeo-nimisestä videopalvelusta.

Kuvassa oikealla verkoston ohjausryhmän puheenjohtaja Maritta Tammio ja vasemmalla SANLin kotoutumistoimintojen toiminnanjohtaja Henna-Maija Syrjälä

”

Olen uusi verkoston jäsen, tullut mukaan vasta viime keväänä, eli kaikki oppimiseen ja opetukseen liittyvä tieto seminaarissa oli minulle hyödyllistä”

”

Kaikki oli minulle tarpeellista vaikka olen osallistunut lähes kaikkiin seminaareihin 10 vuoden ajan”

OHJAAJAN TYÖKIRJA

Vuonna 2023 yksi painopiste-alueistamme oli vapaaehtoisten perehdytyksen kehittäminen. Osana kehittämistyötä loimme uuden oppaan, [Ohjaajan työkirjan](#).

Työkirja on tarkoitettu perehdytysmateriaaliksi Luetaan yhdessä -toimintaan mukaan tuleville uusille vapaaehtoisille. Työkirjan tarkoituksena on tarjota aloittelevalle ohjaajalle tiiviissä ja helposti omaksuttavassa muodossa oleellisin tieto verkostosta ja ryhmien ohjaamisesta.

13-sivuisessa oppaassa kerrotaan Luetaan yhdessä -vapaaehtoisen oikeuksista ja velvollisuuksista, ryhmien toimintamallista ja suunnittelusta, kielen oppijan ohjaamisesta sekä turvallisuudesta. Lisäksi esitellään Luetaan yhdessä -toiminnan vuosikello ja vapaaehtoisen huoneentaulu, josta käy ilmi toimintaa viitoittavat keskeisimmät arvot.

Ohjaajan työkirja
Luetaan yhdessä -verkosto

Työkirja sisältää myös ryhmäkeskusteluun kannustavia kysymyksiä. Ne on luotu erityisesti uusia ryhmiä ajatellen ja niiden toivotaan innostavan ryhmiä käymään yhteistä pohdintaa toimintaan ja vapaaehtoisuuteen liittyvistä teemoista. Samoja kysymyksiä on toki hyvä nostaa esiin aika ajoin myös pidempään toimineissa ryhmissä ja erityisesti silloin, kun niissä aloittaa uusia ohjaajia.

Ohjaajan työkirja löytyy sekä painettuna lehtisenä että sähköisenä lehtenä verkkosivuiltamme. Lehden voi tilata itselleen maksutta toimistolta. Uusien Luetaan yhdessä -ryhmien ohjaajille lehti jaetaan ryhmän perustamiskoulutuksen aikana.

Luetaan
yhdessä
-verkosto

www.luetaanyhdessa.fi